

**Gestió de la col·lecció del Centre de Recursos
per a l'Aprenentatge i la Investigació (CRAI) de la UB**

Sumari

- 1 Objectius
- 2 Metodologia
- 3 Marc normatiu
  - a) Gestió dels drets
- 4 Política de selecció
  - a) Criteris de selecció
  - b) Bibliografia recomanada
- 5 Ingress de documents nous als fons del CRAI
  - a) Adquisicions (UB i CBUC)
  - b) Subscripcions (UB i CBUC)
  - c) Donacions
  - d) Intercanvi
  - e) Recursos electrònics de lliure accés o en accés obert
  - f) Fons de departaments de la UB
- 6 Fons patrimonials de la UB
  - a) Fons de Reserva
  - b) Publicacions en català anteriors al 1946
  - c) Publicacions en català a l'exili
  - d) Publicacions periòdiques amb inici de publicació anterior al 1900
  - e) Col·leccions especials
    - Col·leccions personals
    - Col·leccions temàtiques
  - f) Col·leccions digitals
  - g) Col·lecció local de la UB
    - Publicacions de la UB

CRAI Gestió de la col·lecció

- Publicacions editades per facultats, instituts, departaments o altres col·lectius de la UB
  - Tesis doctorals i de llicenciatura llegides a la UB
  - Dipòsits digitals
- 7 Dipòsits per a documents obsolets i/o de baix ús
- a) Dipòsit de Cervera
  - b) Magatzem GEPA
- 8 Esporgada i desafectació dels fons

CRAI Gestió de la col·lecció

1 Objectius

L'objectiu primordial de la política de gestió de la col·lecció del CRAI de la Universitat de Barcelona, d'acord amb el [Pla estratègic del CRAI \(2011-2014\)](#) (Projecte Oracle), és establir uns criteris vàlids per a totes les seves biblioteques i serveis per confegir una col·lecció uniforme, amb les mínimes duplicacions possibles i amb un fons adequat a les necessitats dels seus usuaris, és a dir, destinat a servir a la docència i a la recerca en totes les àrees de coneixement pròpies de la Universitat de Barcelona. Alhora, aquest document té per objectiu establir els criteris per conservar i la preservar tots aquests fons i presentar les línies bàsiques d'actuació que han de seguir les diferents biblioteques i serveis en tot el que fa referència als fons bibliogràfics i documentals del CRAI. Els diferents procediments per dur a terme aquestes polítiques de funcionament es troben desenvolupats a la intranet del CRAI.

2 Metodologia

La política per gestionar la col·lecció del CRAI de la UB es basa en els punts següents:

- 1 Voluntat d'adequar la col·lecció a les necessitats reals dels usuaris del CRAI de la UB.
- 2 Document *Normes i directrius per a biblioteques universitàries i científiques*, de la Xarxa de Biblioteques Universitàries Espanyoles (REBIUN).
- 3 Document *Criteris per a la gestió de la col·lecció a les biblioteques de la Universitat de Barcelona*.
- 4 Altres documents per gestionar la col·lecció de diferents biblioteques universitàries.
- 5 Normativa internacional.

3 Marc normatiu

Dins el [marc normatiu](#) que el CRAI de la Universitat de Barcelona publica a les seves pàgines web, hi ha la reglamentació dels diferents serveis, la Carta de serveis, les instruccions per fer ús de determinades instal·lacions i el document de la política de gestió de la col·lecció.

a) Gestió dels drets

A l'hora de donar accés a tots els seus fons bibliogràfics i documentals, el CRAI de la UB s'ajusta a la normativa legal sobre drets d'autor, als convenis de donació establerts entre la UB i els propietaris legals dels fons objecte de donació i a les llicències d'ús dels editors i proveïdors

CRAI Gestió de la col·lecció

de tots els recursos d'informació que el CRAI posa a l'abast dels seus usuaris.

4 Política de selecció

Tots els documents que s'incorporen als fons bibliogràfics i documentals del CRAI han de complir una sèrie de requisits:

a) Criteris de selecció

Criteris de pertinença:

- Temàtica adient al fons de la UB
- Nivell universitari
- Publicacions de la Universitat de Barcelona, dels seus instituts, facultats, escoles, departaments i d'altres col·lectius de la UB

Criteris de rellevància que han de tenir en compte els caps de biblioteca segons les diferents disciplines i lloc de publicació:

- Desiderates dels docents i/o investigadors
- Previsió d'utilització
- Factor d'impacte
- Prestigi de l'autor
- Reputació dels editors
- Indexació en alguna base de dades
- Completesa de la col·lecció
- Llengua propera
- Títol únic al Consorci de Biblioteques Universitàries de Catalunya (CBUC)

b) Bibliografia recomanada

Al començament de cada curs acadèmic s'ha de revisar tota la bibliografia recomanada de les assignatures que s'imparteixen en el decurs de l'any acadèmic en els diferents ensenyaments.

Totes les biblioteques han de destinar la part del seu pressupost de monografies que sigui necessària a adquirir totes les obres no disponibles.

5 Ingress de documents nous als fons del CRAI

CRAI Gestió de la col·lecció

El CRAI ingressa fons bibliogràfics i documentals a la seva col·lecció per diferents vies:

a) Adquisicions (UB i CBUC)

Cada biblioteca s'encarrega de seleccionar les monografies pròpies de la seva especialitat que es volen incorporar, les introdueix al programa d'adquisició per a la compra centralitzada i, alhora, proposa a la Unitat de Gestió de la Col·lecció la compra per al conjunt de la UB o consorciada dels llibres, enciclopèdies i altres recursos electrònics d'interès per a més d'una biblioteca.

b) Subscripcions (UB i CBUC)

El CRAI treballa amb una política de subscripcions centralitzada per a totes les biblioteques, que duu a terme la Unitat de Gestió de la Col·lecció. A més, com a membre integrant del Consorci de Biblioteques Universitàries de Catalunya, col·labora en la compra i el manteniment de la Biblioteca Digital de Catalunya, a través de la qual dóna accés a nombrosos recursos electrònics a tots els seus usuaris.

Des de fa anys s'aplica la política de subscripció única, la qual cosa ha suposat un estalvi important, ja que elimina subscripcions duplicades en format imprès que rebia més d'una biblioteca.

També s'aplica el criteri de subscriure la publicació només en format electrònic sempre que sigui possible. Encara hi ha editors que ofereixen la subscripció conjunta: edició impresa i format electrònic.

c) Donacions

El CRAI té establerta una política d'acceptació de donatius que, en línies generals, es basa en l'acceptació de tot el material bibliogràfic i documental que s'ajusti als criteris de pertinència i de rellevància prèviament esmentats.

L'acceptació de la donació es gestiona a través del cap de la biblioteca corresponent i/o del cap de la Unitat de Gestió de la Col·lecció. Cal elaborar un informe sobre els fons inclosos en la donació, el tractament que rebran, el lloc en què es dipositaran i la difusió que se'n farà.

S'apliquen també als fons provinents de donacions els criteris d'esporgada, conservació i preservació del fons bibliogràfic i documental del CRAI, atès que, un cop feta la donació, el material acceptat passa a integrar-se a la resta de la col·lecció.

CRAI Gestió de la col·lecció

En el cas de donacions importants (biblioteques d'antics professors de la Universitat, col·leccions úniques d'una temàtica determinada, etc.) l'acceptació del donatiu es formalitza amb la signatura d'un conveni de donació entre el Rectorat i la persona o persones legalment propietàries del fons objecte de la donació.

En donacions de menys valor, és el CRAI qui, després d'elaborar l'informe sobre la donació, emplena l'imprès d'acceptació i agraeix per escrit la incorporació d'aquest nou fons a la seva col·lecció.

d) Intercanvi

El CRAI de la UB és el dipositari de totes les publicacions rebudes per intercanvi amb revistes editades per facultats, escoles i departaments de la Universitat. Les diferents biblioteques incorporen als seus fons i conserven les publicacions arribades per intercanvi amb revistes del seu àmbit d'estudi.

e) Recursos electrònics de lliure accés o en accés obert

Les biblioteques del CRAI són les encarregades de proposar a la Unitat de Procés Tècnic nous recursos electrònics de lliure accés o d'accés obert perquè es cataloguin. Prèviament els hauran avaluat seguint els criteris de pertinència i rellevància i hauran comprovat, a més, l'estabilitat de la URL.

f) Fons de departaments de la UB

Als fons provinents de departaments de la Universitat se'ls apliquen els mateixos criteris d'esporgada, conservació i preservació que són vàlids per a tot el fons bibliogràfic i documental del CRAI.

En el cas de la integració d'un gran volum de documents pertanyents a un departament, aquesta integració es formalitza mitjançant un acord signat pel cap del departament pertinent i el director del CRAI.

6 Fons patrimonials de la UB

El CRAI és el dipositari del fons bibliogràfic patrimonial de la Universitat, que està integrat per:

a) Fons de Reserva

El Fons de Reserva de la Universitat de Barcelona, conservat i preservat dins el CRAI Biblioteca

CRAI Gestió de la col·lecció

de Reserva, és el tercer en importància de tot l'Estat espanyol. Incorpora, entre d'altres, els fons provinents de la desamortització i els de l'antic arxiu de la Universitat de Cervera.

La política de conservació i preservació inclou la digitalització i el posterior trasllat a la Biblioteca de Reserva de tots els documents anteriors al 1820 que encara es troben en alguns departaments de la Universitat.

Per tal de donar a conèixer aquest valuós fons, el CRAI va incorporant dins la Biblioteca Virtual Cervantes (<http://bib.cervantesvirtual.com/portal/universitatbarcelona/>) els documents més valuosos del seu patrimoni bibliogràfic.

b) Publicacions en català anteriors al 1946

c) Publicacions en català a l'exili

d) Publicacions periòdiques amb inici de publicació anterior al 1900

e) Fons i col·leccions especials

Molts d'aquests fons i col·leccions tenen l'origen en la donació de documents per part de persones o institucions amb projecció pública, i d'altres són el resultat d'una selecció de documents ja existents a la UB.

Aquestes col·leccions especials queden totalment integrades en els fons de les biblioteques de la UB i, excepte algunes que per conveni disposen d'un espai propi, s'ubiquen dins la biblioteca pròpia de la seva temàtica. Ara bé, l'objectiu addicional en crear-los és ressaltar la vinculació de persones i fons amb aquesta institució. Les col·leccions es divideixen en dos grups:

- *Col·leccions personals* (provinents de donatius importants, com ara biblioteques de professors de la Universitat). Quan estan constituïdes per fons bibliogràfics i fons documentals, es genera una base de dades d'arxius personals per inventariar i processar aquest fons documental.
- *Col·leccions temàtiques* (fons valuosos de temàtica uniforme, etc.). Quan es disposa de pressupost, generen una col·lecció digital.

f) Col·leccions digitals

Són col·leccions creades a partir de la selecció de documents dels fons de la Universitat a l'entorn d'una temàtica o d'una tipologia. Els documents es digitalitzen amb l'objectiu de difondre'n el contingut i facilitar-ne l'accés.

CRAI Gestió de la col·lecció

g) Col·lecció local de la UB

Es troba identificada al catàleg com a Fons UB. Conserva, com a mínim, un exemplar de totes les monografies editades per la UB (Edicions i Publicacions UB, departaments, instituts de recerca, observatoris, etc.). Cada biblioteca s'ocupa de preservar les obres del Fons UB corresponents a la seva temàtica. A més, i sempre que es pugui, se n'envia un exemplar a Cervera. Quan només hi ha un exemplar a tot el CRAI, consta com a exclòs de préstec i tampoc no pot sortir per préstec interbibliotecari.

Les publicacions periòdiques impreses del Fons UB porten totes el topogràfic Urev i es preserven al Dipòsit de Cervera.

La col·lecció local està constituïda per:

- Publicacions de la UB
- Publicacions editades per facultats, instituts, departaments o altres col·lectius de la UB (es conserven al Dipòsit de Cervera)
- Tesis doctorals i de llicenciatura llegides a la UB. A més de les nombroses tesis impreses dipositades a les biblioteques del CRAI, els usuaris poden consultar tesis doctorals editades en format electrònic accedint a Tesis Doctorals en Xarxa (TDX).
- Dipòsits digitals:
  - *Dipòsit digital de la UB*: recull les publicacions digitals en accés obert derivades de l'activitat docent, investigadora i institucional del professorat i altres membres de la comunitat universitària. Inclou, entre altres recursos, la col·lecció OMADO (documents i material docent publicat pel professorat de la UB) i Recerca@UB (recull de les publicacions en accés obert derivades de l'activitat investigadora del professorat de la UB).
  - *Revistes científiques de la UB* (revistes científiques editades a la UB).

7 Dipòsits per a documents obsolets i/o de baix ús

a) Dipòsit de Cervera

El Dipòsit de Cervera, a més de la funció de magatzem de descàrrega, és el dipòsit de conservació del patrimoni documental de la Universitat de Barcelona.

CRAI Gestió de la col·lecció

Excepte en casos especials (obres rares o amb característiques que les facin úniques) o en el cas d'obres que no siguin a les altres biblioteques del Consorci, només se'n conserva un exemplar a Cervera.

Es poden demanar llibres en préstec i reproduccions d'articles de revista, però aquesta sol·licitud s'ha d'adreçar preferentment a altres biblioteques del CRAI de la UB que disposin del document.

b) Magatzem GEPA

El magatzem de Garantia d'Espai per la Perpetuïtat de l'Accés (GEPA) és un magatzem cooperatiu que gestiona el Consorci de Biblioteques de les Universitats Catalanes per conservar els documents de baix ús de les biblioteques que són membres del Consorci. D'aquesta manera se'n garanteix l'accessibilitat.

8 Esporgada i desinfectació dels fons

La manca d'espai i l'adequació de la col·lecció a les necessitats reals dels usuaris són els dos punts més rellevants que obliguen a dur a terme, d'una manera sistemàtica i periòdica, la revisió dels fons de la biblioteca i a desinfectar totes les obres que han perdut interès o que han quedat malmeses i/o obsoletes.

L'exemplar esporgat pot rebre diferents tractaments:

- Es pot conservar al magatzem GEPA.
- Es pot oferir a altres institucions.
- Se'n pot desestimar la conservació (si és un exemplar molt deteriorat, si és un document de molt baix ús que també és en altres biblioteques de Catalunya, si se'n tenen molts altres exemplars a les biblioteques del CRAI, etc.).

No s'esporga només en funció de la data de publicació (no tots els documents antics o que no han sortit en préstec són obsolets), s'han de conservar els que es consideri que tenen valor històric.

Abans d'eliminar una obra de la qual només n'hi ha un exemplar al fons bibliogràfic de la Universitat, cal consultar el criteri d'esporgada al professor especialista en la matèria.

No es conserven els exemplars que no tenen un nivell universitari ni són adequats als estudis que s'imparteixen a la Universitat de Barcelona. En el cas que es tracti d'una publicació catalana, s'ha

CRAI Gestió de la col·lecció

d'oferir a la Biblioteca de Catalunya.

Tampoc no es conserven els exemplars deteriorats que encara es troben al mercat. En el cas que no es pugui tornar a comprar o si el preu supera en molt el cost del relligat, es conserva l'exemplar que es té portant-lo a enquadernar.